

ולציון יאמר. משום
דלירי זה רבי מישא נקיט לה ולציון
יאמר איש ואיש יולד זה לעמך לזה
כשיחזקו מקרא שכתוב והצילו את
כל אחיכם מנחה לה וגו' כל מקום
שימצאו שם ישראל יאמרו העמים
זהו מצני ציון זה יולד זה נצילנו
שם: ולציון. כמו וישאלו אנשי
המקום לאשמו (בראשית ט) על
אשמו: אחד הנולד בה כו. איש
איש יתירא קא דריש אחד הנולד זה
להיות עליון למעלה על כל העולם:

8

ולציון יאמר איש ואיש יולד בה והוא יכונה
עליון א"ר מישא בר בריה דר' יהושע בן לוי אחד הנולד בה ואחד
המצפה לדאותה

אמר ר' יוחנן - ר' חייא

אחד הנולד בה וא' המצפה כו'. מימורא דאיש איש קדריש ופי'
הפסוקים ו' נכבדות כדכור כך וגו' ציון משא"כ נשאר עיירות ומדינות ואמר שזה הוא המצפונות
שנו כי הנה אזכיר רבב וצנל ליודעי וגו' שכן דרך מי שמודיע שיכירו אותו קורא את עלמו ע"ש
עירו ומדינתו כגון פלוני צנלי פלוני מצרי פלוני פלשתי דהיינו מקום לידתו אבל ציון יאמר איש
ואיש גו' שגם שאינו נולד זה נקרא על שמה כאלו נולד זה כיון שמצפה לראותה דהיינו שצודאי
שנו יכונה עליון ו"ש ז' ה' יספור נכתוב עמים וגו' דהיינו עמים שילדו שם צעירם נא נכתבו
שילדו שם אבל ישראל המצפה לראותה לא נא כמות שילדו שם בארץ אחרת אלא נא נכתוב כאלו
יולד ציון ורש"י שם בספר תהלים פי' צע"א על צ' דרכים ועיין שם:

ר' ע' ר' ע'

בל נוותר על זכות מזכויותינו בא"י

אחד הנולד בה וא' המצפה כו'. מימורא דאיש איש קדריש ופי'
הפסוקים ו' נכבדות כדכור כך וגו' ציון משא"כ נשאר עיירות ומדינות ואמר שזה הוא המצפונות
שנו כי הנה אזכיר רבב וצנל ליודעי וגו' שכן דרך מי שמודיע שיכירו אותו קורא את עלמו ע"ש
עירו ומדינתו כגון פלוני צנלי פלוני מצרי פלוני פלשתי דהיינו מקום לידתו אבל ציון יאמר איש
ואיש גו' שגם שאינו נולד זה נקרא על שמה כאלו נולד זה כיון שמצפה לראותה דהיינו שצודאי
שנו יכונה עליון ו"ש ז' ה' יספור נכתוב עמים וגו' דהיינו עמים שילדו שם צעירם נא נכתבו
שילדו שם אבל ישראל המצפה לראותה לא נא כמות שילדו שם בארץ אחרת אלא נא נכתוב כאלו
יולד ציון ורש"י שם בספר תהלים פי' צע"א על צ' דרכים ועיין שם:

מה דאמר ר' יוחנן

ובכגון דא יש לחוש אם זכותם בזה בכלל וימאסו בארץ חמדה וכו'.
ולא עוד שמוכרח להביא לידי ריב ומדנים, ויהי ריב בין רועי מקנה
אבותיהם ורועי מקנה לוט. ואין עצה אחרת זולת שיפרדו מעל אברהם.
ומכאן כל סלע המחלוקת בארץ. ומכ"ש אם נוותר על חלק מהארץ כי אז
לא יפטרו מריב, ואם כשלא בא ויתור מצד ישראל וישבו אף הם בתור
ארצי, נתגלה הריב, כ"ש אם יבוא גם ויתור והם כי לא להזכיר ולהמשיך
כעס של הקב"ה עלינו חלילה.

12

ורואה אני יד ה' מה שחדלו לבותם מלהשכיל וידמו לגרוע מאתנו את
לבנה לב האומה מדור דור, עיה"ק ירושלים תוכב"א, ויאמרו להזכיר
את זכותנו הנצחית, על ירושלים ועל מקראיה, שכל זה למען לא יתפתו
אחרי ברק הדמיון של נתינת מדינה יהודית ליהודים. להשקיף ע"ז כעל
תקומתם והתנערותם מעפריותם, ויכירו כל בית ישראל, שחלילה להם
לכנס בויתורים ועל כגון זה נאמר, תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרך.
אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי, לאמר שגם בה בשעה שתעלו,
השמחה מהודאת העמים במדינה יהודית לא נתרמה, לא נתפייס, אם לא
אעלה את ירושלים על ראש שמחתי.

10

15

ארץ ישראל לישראל היא ארץ החיים אשר כל שפע של חיים יונקים
המה ישראל מארץ הקדש, והיא לישראל מהאיברים שהנשמה תלויה בהם.
אשר גם חסרון כל שהוא מעכב בעד החיים כניקב הלב וכו' — וזהו שורש
הטעם של עולי בבל שקידשו ארץ ישראל בקדושה שאין אחריה קדושה.
והניחו הרבה כרכים שלא כבשום, ומדוע בחרו באלו והניחו אחרים, כי
עולי בבל הרגישו ברוח קדשם מה המה החלקים הבלתי מתחלקים ואם
יחסר מהם אין כלום ואת אלה כיבשו וקידשו, ובימים ימי הרת עולמים
שאנו צריכים להתרומם ביותר כדי הרגשת קדושה גם ליתר הגבולים
שכבשו עולי מצרים באים אלינו בהצעות לפשרות, ולא ידעו ולא יבינו
כי התהוות וחדלון אינן מתפשרות, אלא או להיות או לחדול, — זה
הכלל: ויתור אסור בהנאה.

20

25

ואמנם עובדה זו של שלילת זכותנו על ירושלים, שכמעט כל קינותיו
של ירמיהו הנביא מוסבות על העיר רבתי עם ירושלים קודש משכני
עליון ביחוד בשום לב שאחרי התגלגלותנו והתגודדותנו בגולה זה קרוב
לאלפים שנה זירדו בנו משנאים ויהיו ממש בשחיתותם כאוכלי אדם, והי'
הדין נותן שינחמו על מעשיהם לפייס את ישראל, וגם אחרי שפגו מעט
משטרותם סלקו ידיהם מן לבם, ויתנו איזו הצהרה שמכירים בזכותם של
ישראל על ארץ קדשם לא האריכו בזה ויבגדו שוב בנו והותרו דמינו
ונשפכים כמים גם בארץ מנוחתנו, ועתה עומדים לחזור לגמרי באמרם כי
הוא דבר שלא אפשר לקיימו ושמים לאל את הבטחתם וחלק היותר גדול
וירושלים בתוכו שוללים מאתנו, בשום לב לכל אלה הוא השועל היוצא
מקדשי הקדשים שכשם שזה מבכה אותנו, כן הוא גם משחקנו, כי כן
בעקבא דמשיחא נשמת רבי עקיבא הולכת ומתגלית, והוא השש והמשחק
ברו של משחק ליום אחרון והוא אינו נכנע בפני מלכות של רומי, גם אנו
נדגול בשם ה' ונתאמץ לזקוף למעלה את קומתנו שנכפפה בגלות, ולא
נוותר על כל מה שיררשנו מאת ד' אלוקינו, ולא נבוז למתנתו אף על שעל
אחר בארץ, ומהר"ה יאמנו דבר ה' לנביאו, ראשון לציון הנה הנם
ולירושלים מבשר אתן.

30

35

40

45

את זה ראיתי לגלות דעתי בזה, ואקוה כי כן כל רבותינו גדולי הדור
שמפיהם אנו חיים יכריעו כן את ההלכה, ואור ה' יאיר על כל הגוי כולו
להנהל בארצם בדביקות נצחית בו ובתורתו לקיים מה שנאמר, זרע
עבדיו ינחילה ואוהבי שמו ישכנו בה.

(י"ג מנחם אב התרצ"ז)

על דבר השאלה העומדת על הפרק בקשר עם הדו"ח של הועדה
המלכותית, אם שרי לוותר על חלק מארץ ישראל. הנה הדבר ברור ופשוט
דחלילה לישראל לותר, דכל ויתור על מה שהוא קדוש בקדושת ארץ
ישראל חלק גדול או חלק קטן הוא מבחינת לא הודה בארצו ואין שום
הבדל בין אם לא הודה בכל הארץ ללא הודה בחלק מן הארץ. ומרע"ה
כשהתחנן לעבור בארץ התחנן שיעבור בכל הארץ לא רק בהשפלה כ"א
גם בהר, ההר הטוב הזה הלבנון וכשלא נתקבלה תפלתו לעבור בכל
הארץ לא נכנס אף לחלק מן הארץ, ואם על מרע"ה שאמרו עליו איש
מצרי הצילנו ה' נחשב זה ללא הודה בארצו ובשביל זה נסתבבו הדברים
שלא נכנס לארץ ונגרם מזה כל האסונות שלנו חורבן ביהמ"ק וכל
הגלויות הגדולות והארורות, ק"ו לויתור על חלק מהארץ דזה יותר מלא
הודיה כ"א גם כופר בארצו; וכל אשר בשם ישראל יכונה אסור עליו
לכחד את יהדותו ואת שייכותו לארץ ישראל כולה בין נולד בה בין לא
נולד בה כאשר כן מרע"ה נולד במצרים ולא היו ישראל עוד נכנסים
לארץ, ואעפ"כ ה' נחשב זה לעוון ואם כ"כ גדול העוון של אי הודאה
בארץ ליחיד, כמה יגדל עוון זה לציבור שידבר בשם כלל ישראל, וק"ו
ב"ב של ק"ו כפירה בארץ.

5

10

15

ואין ספק כי אם יגיעו הדברים ויצטרכו חלילה לחתום על כתב חוזה
בין לאומי שמשמעו יהי ויתור איזה שהוא מכל זכותנו על ארץ ישראל,
נוח יותר להחתמים לקצץ בהזנות ידיהם ולא יקצצו בנטיעות גן רוה,
"ציון מכלל יופי אלקים הופיע".
כשם שהאומר כל התורה מן השמים חוץ מאות אחת הרי הוא כופר
בעיקר, כן האומר כל ארץ ישראל לישראל חוץ משעל אחד הרי הוא נוטל
מקדושת הארץ ואת נפש ישראל הוא קובע.
ואף גם אם יצילו איזה נפשות מישראל מכובד לחצם בגלות בזה
שיתאחזו בחלק שיקראו לו מדינה יהודית, אין בזה משום היתר לבתר
לבתרים לבם ועינם של ישראל, להציל עצמם בממונו של חברינו כדברי
הנ"י פרק הגזול ומאכיל דבר כגון זה יהרג ואל יציל עצמו בממון חבריו
ואיך יכולים להציל לאלו בויתור חלק אחר השייך לכל ישראל ולכל
הדורות עד עולם, וכ"ש דבאמת גם ההצלה אינה בטוחה כי מי שיבטיח
לעכב את מנדינו מלחזור על מעשיהם המחפירים שעשו עד הנה, ובמה
בטוחה ביותר המדינה היהודית בכל אלה, ובכן באיזה היתר יסכימו

20

25

30

לקרוע א"י לגזרים, לשלוח יד במקדש ד' לזלול בחלק ממתנת אלוקים
אשר נתן לנו לנחלה נחלת עולמים.
ובאמת ארץ-ישראל לאו בת חלוקה היא לכלל כי אם לשבטי בית
ישראל וממעשי אבות סימן לבנים כל זמן שלא נפרד לוט מאברהם וחשב
להתאחו בארץ; ה' הדיבור פורש הימנו, ובמדרש, כעס היה לו מהקב"ה
בשעה שהיה לוט מהלך עמו אברהם אבינו, אמר הקב"ה כך אמרתי לו
לזרעך נתתי את הארץ הזאת והוא מדבק את לוט בן אחיו כדי לירשו, א"כ
ילך ויביא לו שני פרסתקין מן השוק ויורישם את שלו כמו שרוצה בן אחיו.
(ילקוט שמעוני פ"ד לך לך י"ג).

ומפורשים הדברים ראסור להסכים גם על חלק מהארץ למי
שאיננו מורע אברהם אוהבו והקב"ה כועס על זה כאילו מוסרים
כל א"י לאחרים.

אמר ר' יוחנן הנה הנה

הנה הנה הנה הנה